

Kano van Pesse kon echt varen

Van onze verslaggever
JAN WIERENGA

Witten - Op een prangende vraag kwam gisteren een verlossend antwoord: de veelbesproken prehistorische Kano van Pesse, 's werelds oudste vaartuig, wilde wel degelijk varen en was echt een boot! Boze tongen beweerden dat de kano in werkelijkheid een voerbak voor het vee was, maar sinds gisteren worden de archeologen van het Drents Museum door geen enkele twijfel meer gekweld. Zij maakten een exacte kopie van het oeroude bootje en lieten deze bij Witten in een vennetje glijden. En ziedaar: zonder enige aarzeling zette de replica met daarin een geoefende bootman koers naar open water, draaide daar verscheidene rondjes en keerde behouden terug naar de wal.

De Kano van Pesse werd in 1955 gevonden. Archeologen zagen in de enigszins gehavende, uitgeholde boomstam een prehistorisch bootje, waarvan de ouderdom werd vastgesteld op zo'n 10.000 jaar. Daarmee zou het meteen het oudste vaartuig ter wereld zijn. Later rezen er bij sommige onderzoekers twijfels over de vaarcapaciteiten.

Volgens de archeoloog Jaap Beuker kunnen die nu gevoelig naar de prullenbak. En ook bootman Mark-Jan Dielemans van de Nederlandse Kano

Talitha (12) en Mylène (9) Hopman, kleindochters van Hendrik Wanders die de Kano van Pesse in 1955 vond, dopen de replica.

Bond, die de proef uitvoerde, was duidelijk: "t Is een vaarbaar object."

Gespannen gezichten

De mensen van het Drents Museum in Assen, aangevoerd door de archeoloog Jaap Beuker, waren redelijk zeker van hun zaak, maar toch stonden ook hun gezichten gespannen toen hun geesteskind zich losmaakte uit het riet en naar het midden van de plas gleed. Maar tewaterlating en proefvaart slaagden wonderwel.

Vijf dagen lang is Beuker met een tiental medewerkers bezig geweest uit de stam van een grove den een exacte kopie te maken van de Kano van Pesse. Vervolgens werd in het ven op

het vakantie terrein Witterzomer nabij Assen een proefvaart gehouden; gisteren dus. De kano bleek redelijk diep te liggen - goed dus, dat er geen golfslag 8 stond op het ven-, maar gaf verder geen krimp, liet zich gewillig voorwaarts peddelen en ging ook enige lichte nautische manoeuvres niet uit de weg. Kanovaarder Dielemans was tevreden. Voor hem was het duidelijk genoeg: met zo'n bootje, hoe primitief ook, kon er zo'n slordige 10.000 jaar geleden wel degelijk worden gevaren. Zittend op de knieën, half-gehurkt of zelfs staand, hierbij vistuig of jachtgerei hanterend. Wel kon de rijzige Dielemans aan de geringe maatvoering van de kano mer-

Aan de waterkant staan tientallen mensen te kijken naar de tewaterlating van de nagebouwde Kano van Pesse.

ken dat de prehistorische mens nogal wat kleiner van stuk was dan hijzelf.

Kritische geesten

Het bootje is redelijk kort en dat was voor kritische geesten reden, te beweren dat het daarom geen vaartuig, maar een voerbak voor het vee was of iets dergelijks. Jaap Beuker: "Punt één: 10.000 jaar geleden werd er geen vee gehouden en waren er dus ook geen voerbakken nodig. Punt 2: de Kano van Pesse lijkt sterk op bootvondsten in het buitenland. Wat: in Polen worden heden ten dage nog altijd van dit soort zeer primitieve vaartuigjes gebruikt. Punt 3: de proefvaart met de replica mag geslaagd

worden genoemd. De optelsom van dit alles is, dat ik rustig durf uit te sluiten dat de Kano van Pesse ooit een andere bestemming had dan een varende."

Speciale gast bij de proefvaart was mevrouw Tijssien Wanders-Gort, de echtgenote van de boer die de Kano van Pesse in 1955 vond. Ook haar twee kleindochters Talitha (12) en Mylène (9) Hopman waren er; zij mochten de nagebouwde kano dopen. Even is gespeeld met de gedachte ook vinder Hendrik Wanders naar de waterkant te halen, maar de oude man verblijft in een verpleeghuis en de reis zou te zwaarlijk voor hem zijn geweest.